

15 let Česka v EU

co nám členství v EU přineslo?

Dne 24. dubna 2019 se v Praze konala debata z cyklu Café Evropa na téma 15 let Česka v EU. Diskuze měla zhodnotit, co nám členství v Evropské unii přineslo, a jak bude vypadat dalších 15 let. Pozvání na debatu přijali pan Jiří Pehe, který působí jako politolog, spisovatel a politický komentátor a pan Radek Špicar, viceprezident svazu průmyslu a dopravy České republiky. Moderování se ujala paní Kateřina Etrychová, novinářka pracující v zahraniční redakci České televize.

1. květen 2004, den kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Jaká byla naše očekávání? Podle pana Špicara byla očekávání České republiky spojena zejména s touhou stát se opět součástí západu, respektive Evropy, od které nás dlouho dělila železná opona. Z ekonomického pohledu jsme se opět chtěli začlenit do jednoho z neúspěšnějších ekonomických celků, získat přístup k obrovskému trhu a umožnit českému exportu, aby tuto zemi živil. Pan Pehe naopak tvrdí, že se očekávání lišila na základě toho, jak se kdo v dané problematice orientoval.

Další část debaty se týkala zhodnocení vstupu Česka do EU, zejména toho, v čem jsme se přepočítali. Pan Špicar reaguje, že evropská integrace není čistě ekonomickou záležitostí, což lze vidět i na brexitu, kde „mnoho lidí nevolilo podle peněženky“ a tvrdí, že neekonomické věci jsou často mnohem důležitější.

Na druhou stranu si spousta lidí myslela, že dohnat západ ekonomicky bude mnohem rychlejší a snazší, nicméně opak je pravdou, o čemž například svědčí i srovnání průměrné mzdy České republiky s Německem.

Ví tak Česká republika, co od Evropské unie vlastně chce? Pan Pehe, říká: „občas se mi zdá, že vlastně nevíme úplně přesně, co od té Evropské unie chceme“, jelikož česká pozice je často spíše defenzivní, a díky tomuto postoji nejsme u těch nejdůležitějších rozhodnutí a jednání, kde bychom být mohli. Česká republika by se tak do budoucna měla stát více aktivní zemí, zejména abychom dokázali využívat výhody členství tím, že budeme u jednání, budeme konstruktivní a schopní hledat kompromisy.

Během debatního večera zazněla i otázka týkající se toho, zda umějí čeští političtí lídři Evropskou unii lidem dobře vysvětlit. Pan Pehe reaguje jednoznačně: „neumějí, protože debata o Evropské unii je v lepším případě vlažná, v horším případě žádná, anebo spíše negativní“. Navíc mezi proevropskými a protievropskými politiky existuje něco, jako mělká zóna, u níž záleží, kdo k ní mluví, či zda se v Evropské unii zrovna odehrává nějaká krize, kterou jsou politici ochotni objektivně vysvětlovat, anebo zneužívat. V neposlední řadě se debata týkala také několika mýtů, jež jsou spojeny se členstvím v Evropské unii.

Jako příklad bývají často uváděny předpisy týkající se zakřivení okurek či banánů, zákaz používání balonků pro děti do 8 let či zákaz nošení šperků pro kadeřnice. Pan Špicar na tuto otázku odpovídá následovně: „mýty vyplývají z toho, že lidé nerozumí tomu, jak Brusel funguje“. Často také dochází k tzv. gold-platingu, tedy pozlacování, což znamená, že z Bruselu přijde směrnice, jež sice určí jisté mantinely, ale je na národním státu, jak si danou legislativu upraví, a jak ji do svého právního systému inkorporuje.

Další otázky z publika se týkaly zejména voleb do Evropského parlamentu a eurozóny. Dle pana Špicara je Česká republika připravena na přijetí eura, je to projekt zralý na realizaci, nicméně v Česku se setkáváme spíše s negativním ohlasem. Co se týče referenda ohledně eura, to by pan Špicar nedoporučoval, jelikož je zastáncem referend na lokální úrovni, kde lidé dané problematice rozumí. Dle pana Peheho v otázce eura a České republiky chybí značný politický leadership, jako to bylo v zemích, které euro již přijaly.

Následně se diskuze zaměřila na to, proč se problémy v EU neřeší včas, a proč se nevedou kampaně proti mýtům. Pan Špicar doufá, že do budoucna dojde ke změnám ve vnímání EU a k lepší informovanosti veřejnosti a ke snížení euroskepticismu. Pan Pehe navíc dodává, že veřejná diskuze je často určována médii, kde dodnes platí, že varovná zpráva se prodává lépe než ta pozitivní. Na to reaguje pan Špicar slovy: „je třeba přejít do ofenzivní, nadchnout lidi a nabídnout pozitivní vizi“.

Evropský parlament
Kancelář v České republice

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Její závěry však nelze zaměřovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz